

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Могильницька А.М. канд. фіз.-мат. наук

Дідковська М.А. здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

Останнім часом актуалізувалися проблеми сільських територій, що пов'язано із поглибленням протиріч між зростаючими потребами суспільства в природних ресурсах та їх обмежених запасах, погіршенням якості навколишнього середовища, загрозою екологічної кризи. Науково-практичною основою формування та обґрунтування наукових рішень, спрямованих на побудову нової моделі розвитку сільських територій стає моделювання різних напрямків розвитку та вибір найбільш оптимальної стратегії.

Сучасна наука широко використовує моделювання розвитку сільських територій, що орієнтується на інноваційність та комплексне врахування зв'язку між змінами стану цих територій в умовах впливу макросередовища, внутрішніми ресурсними та управлінськими можливостями, соціальними зобов'язаннями, що забезпечують розвиток цих територій.

Основою розвитку сільських територій є системний підхід та використання сучасних інформаційних технологій, які дозволяють швидко реагувати на зміни з мінімальним збитком для природного середовища.

Моделювання розвитку сільських територій здійснюється з урахуванням факторів багатофункціональності аграрного сектору та його впливу на екологічну ситуацію, продовольчу безпеку; якості життя, що виступає одним з визначальних чинників формування людського і, відповідно, соціального капіталу на селі та природного капіталу, який розглядається як фонд, що продукує потік природних ресурсів і послуг, як обмежуючого фактору.

Сьогодні можна виокремити такі моделі прогнозування розвитку сільських територій: функціональні (описують функції основних соціально-економічних процесів або компонентів); економічні (визначають залежність між різними економічними показниками досліджуваної території, їх обмеження, а також критерії економічної оптимізації процесу); процедурні, або інформаційні (відображають операційні характеристики, тобто порядок і зміст управлінського впливу). При аналізі економічних явищ у соціально-економічних системах на основі математичних методів найбільш прийнятним є використання економетричних моделей, які виявляють кількісні зв'язки між досліджуваними показниками та факторами, що впливають на них. Дані моделі дозволяють досліджувати кількісні аспекти економічних явищ і процесів засобами математичного та статистичного аналізу. Метод моделювання вимагає значної кількості статистичних показників, використання потужного математичного апарату, залучення великої кількості фахівців.

Великої популярності як у наукових колах, так і в практичному плануванні, отримують балансові моделі. У рамках цієї моделі регіональна модель розглядається з позиції підсистем регіону – галузей. Сама модель спрямована на визначення доцільності вкладання інвестиційних коштів у розвиток виробництва, тобто не розглядає регіон у його соціально-економічній цілісності [2]. У роботі [3] для моделювання соціально-економічного розвитку територій пропонується використовувати нейронні

мережі, які дають можливість оцінити вплив на кінцевий результат чинників різної природи та інтенсивності.

Тенденцією розвитку агросфери є зміщення пріоритетів у напрямі його екологізації та стимулювання органічних і біодинамічних систем землеробства, яке передбачає науково обґрунтоване проектування сівозмін, що дасть змогу створити агротехнічну безпеку земель, сприятиме взаємному поповненню елементів. При цьому необхідно дотримуватись скорочення використання мінеральних добрив, наприклад, з використанням економіко-математичної моделі оптимального обсягу внесення добрив та їх інтегрованого поєднання з агротехнічними прийомами, що забезпечить підтримання природної родючості ґрунтів. Переорієнтація на екологічне землеробство стимулює впровадження екологічних агротехнологій, які передбачають використання біоорганічних та біомінеральних добрив, що забезпечують підвищення біологічного потенціалу та продуктивності культур.

Застосування сучасних підходів до моделювання розвитку сільських територій буде сприяти вдосконаленню всієї системи державного управління та може бути одним із напрямків подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Ємельянова Л.В., Біленко В.О., Чеверда С.С. Сталий розвиток аграрної сфери України як об'єкт моделювання : Агросвіт № 10, 2017. С. 30-34.
2. Карпець С.Л. Моделі соціально-економічного розвитку регіонів України Економіка і регіон № 1 (32) – 2012. С. 147-151. Режим доступу [file:///C:/Users/User/Downloads/econrig_2012_1_25.pdf].
3. Моделювання соціально-економічного розвитку територій : наук.-метод. розробка : С. М. Ромашко, І. З. Саврас, Р. Г. Селівестов, Р. В. Юринець. К. : НАДУ, 2013. 44 с.